

§ 275

Revidering av Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

KSN-2024-02801

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** anta förslag till ny Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning enligt ärendets bilaga 1.1, samt
2. **att** bestämmelserna börjar gälla från och med den 1 januari 2025.

Sammanfattning

Uppsala Vatten och Avfall AB har den 26 september 2024 § 74 föreslagit att kommunfullmäktige reviderar Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA).

Som en del i arbetet med att öka kvaliteten på sina tjänster avser Uppsala Vatten och Avfall AB från 2025 införa digitala vattenmätare för mätning av kommunalt dricksvatten.

I nu gällande ABVA framgår att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk varför bedömningen är att föreskriften behöver revideras. I samband med revideringen föreslås också skrivningar gällande vattenmätare och mätarplats uppdateras.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 oktober 2024
- Bilaga 1, tjänsteskrivelse från Uppsala Vatten och Avfall AB
- Bilaga 1.1, Förslag till ny ABVA att antas att gälla från 1 januari 2025
- Bilaga 1.2 Redovisning av nu gällande och föreslagen lydelse av § 6
- Bilaga 2, Uppsala Vatten och Avfall ABs beslut den 26 september 2024 § 72

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-11-12

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet bifaller föreliggande förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-10-07

Diarienummer:
KSN-2024-02801

Handläggare:
Björn Gullefors och John Hammar

Revidering av Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** anta förslag till ny Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning enligt ärendets bilaga 1.1, samt
2. **att** bestämmelserna börjar gälla från och med den 1 januari 2025.

Ärendet

Uppsala Vatten och Avfall AB har den 26 september 2024 § 74 föreslagit att kommunfullmäktige reviderar Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA).

Som en del i arbetet med att öka kvaliteten på sina tjänster avser Uppsala Vatten och Avfall AB från 2025 införa digitala vattenmätare för mätning av kommunalt dricksvatten.

I nu gällande ABVA framgår att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk varför bedömningen är att föreskriften behöver revideras. I samband med revideringen föreslås också skrivningar gällande vattenmätare och mätarplats uppdateras.

Beredning

Ärendet har beretts av Uppsala Vatten och Avfall AB och kommunledningskontoret.

Föredragning

Digitaliseringen av Uppsalas VA-nät syftar bland annat till att minska andelen odebiterat vatten samt tillskottsvatten, underlätta läcksökning och på sikt minska in- och utläckage för bräddningar. Högre kvalitet på data avses ge bättre förutsättningar för dimensionering samt för klimat- och översvänningsutredningar. En del av denna digitalisering är att införa digitala vattenmätare för mätning av kommunalt dricksvatten under 2025.

Regler för vattenmätare och de mätarplatser där mätare är installerade regleras i lagen om allmänna vattentjänster och i den kommunala föreskrift som benämns Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA).

I nu gällande ABVA föreskrivs att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk vilket innebär att den behöver revideras för att de digitala mätarna ska kunna införas. I samband med revideringen föreslås också mindre ändringar kring huvudmannens rätt att godkänna placeringen av vattenmätaren och fastighetsägarens skyldighet att skydda mätaren.

En mer utförlig beskrivning av rättslig bakgrund och Svenskt Vattens utredningar återges i ärendets bilaga 1.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 oktober 2024
- Bilaga 1, tjänsteskrivelse från Uppsala Vatten och Avfall AB
- Bilaga 1.1, Förslag till ny ABVA att antas att gälla från 1 januari 2025
- Bilaga 1.2 Redovisning av nu gällande och föreslagen lydelse av § 6
- Bilaga 2, Uppsala Vatten och Avfall ABs beslut den 26 september 2024 § 72

Kommunledningskontoret

Ingela Hagström
Tillförordnad stadsdirektör

Ola Hägglund
Ekonomidirektör och
biträdande stadsdirektör

Uppsala Vatten och Avfall AB
Tjänsteskrivelse

Datum: 2024-09-19
Diarienummer: UVA-2023-02213

Handläggare:
Björn Gullefors

Revidering av ABVA

Förslag till beslut

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB föreslås besluta

Att föreslå kommunfullmäktige att anta kommunala föreskrifter enligt bilaga 1.

Ärendet

Från 2025 införs digitala mätare för mätning av kommunalt dricksvatten i Uppsala kommun. Vad som gäller för vattenmätare och de mätarplatser där mätare är installerade regleras i lagen om allmänna vattentjänster och i den kommunala föreskrift som benämns ABVA. Nu gällande ABVA för Uppsala kommun föreskriver bland annat att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk. Detta kommer de digitala mätarna inte att ha. Denna del av föreskriften behöver därför upphävas. Därutöver finns skäl att göra vissa ytterligare uppdateringar i ABVA vad gäller vattenmätare och mätarplats.

Rättslig bakgrund

Enligt 23§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), och 2§ i tillhörande förordning (2007:701) kan kommuner meddela föreskrifter om användningen av allmänna VA-anläggningar. Sådana föreskrifter brukar benämnas ABVA (Allmänna Bestämmelser för användande av VA). Många kommuner utgår från stödmaterial framtaget av branschorganisationen Svenskt Vatten. Antagande eller ändring av föreskrifter kräver beslut i kommunfullmäktige.

Uppsala kommuns nu gällande ABVA antogs av fullmäktige i december 2008 och utgår från ett textförslag framtaget av Svenskt Vatten år 2007.

Vattenmätare och mätarplatsers utformning regleras i 6§. I Uppsalas ABVA har ett sista stycke lagts till och föreskriver mekaniska räkneverk som grund för debitering, såvida inte huvudmannen beslutat annat. Regleringen förekommer inte i Svenskt Vattens material och veterligen inte heller i någon annan kommuns föreskrifter.

Lag och förordning bemyndigar kommunen genom kommunfullmäktige att göra föreskrifter. Detta kan inte delegeras vidare. Det är tveksamt om bemyndigandet för huvudmannen i 6§ sista stycket att frångå föreskrifterna skulle hålla vid en rättslig prövning, särskilt när avsikten är att alla mätare i

Uppsala Vatten och Avfall AB

Datum:

Diarienummer:

**Tjänsteskrivelse till Styrelsen för Uppsala Vatten
och Avfall AB**

2024-09-19

UVA-2023-02213

Handläggare:

Björn Gullefors

kommunen ska bytas till sådana som inte har mekaniska räkneverk. Därför bör en ändring av föreskriften ske och beslutas i fullmäktige.

Svenskt Vattens utredningar

Svenskt Vatten har i november 2023 arbetat fram ett vägledande material för rättsläget gällande vattenmätare (P125), och har därefter tagit fram ett uppdaterat material för utformning av ABVA (P94, juni 2024). I det nya stödmaterialet för ABVA klargörs att kommuner får föreskriva att huvudmannen som villkor för att använda VA-anläggningen har rätt att kräva att placeringen av huvudmannens mätare ska vara godkänd av denne. Med stöd av 20 § LAV kan huvudmannen exempelvis kräva att en vattenmätare skyddas mot frost eller skadlig värmepåverkan med mera, att den förläggs på en plats som tillåter en god mätarfunktion och att mätarplatsen är lämplig från arbetarskyddssynpunkt med mera. Mätarplatsen ska fylla rimliga krav i fråga om utrymme och åtkomlighet. Huvudmannen kan exempelvis kräva att, om fastighetens del av servisledningen är lång, mätaren ska placeras i mätarkammare omedelbart innanför tomtgränsen så att omätt vatten inte rinner ut vid läckage på fastighetens del av servisledningen. Huvudmannen bestämmer också om en tidigare godkänd mätarplats behöver ändras. I det nya förslaget har också rubriken "Vattenmätare" tillförts.

Uppsala Vattens värdering

De frågor som återges ovan från Svenskt Vattens utredningar är alla sådana som är sannolika att aktualiseras vid kommande byten till fjärravlästa mätare. Därför bör justeringen av 6§ ABVA inte stanna vid att upphäva det sista stycket om mekaniska räkneverk som är oförenligt med projektet, utan bör också införa övriga uppdateringar i vattenmätarbestämmelsen.

För att underlätta jämförelse redovisas nu gällande och föreslagen lydelse sida vid sida i bilaga 2.

I Svenskt Vattens stödmaterial för utformning av kommunal ABVA finns även förslag på uppdateringar för andra delar av föreskriften. Det är 16 år sedan regelverket beslutades och det kan vara logiskt med en mer allmän översyn. Övriga förslag på regleringar bör dock utredas närmare innan de införs.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Datum:

Diarienummer:

**Tjänsteskrivelse till Styrelsen för Uppsala Vatten
och Avfall AB**

2024-09-19

UVA-2023-02213

Handläggare:

Björn Gullefors

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet avser normgivning och har som sådant inga ekonomiska konsekvenser. Att inte upphäva regleringen om mekaniska räkneverk i vattenmätare skulle dock innebära en risk för fördyring av digitaliseringsprojektet.

Juridiska konsekvenser

Föreslagen ändring i ABVA syftar till att undanröja juridiska risker för projektet att digitalisera Uppsalas VA-nät. Genom att göra bestämmelsen om vattenmätare och mätarplatser konform med Svenskt Vattens normalförslag ökar regleringens förutsebarhet och robusthet. Ikraftträdandet bör sättas till 1 januari 2025 så att regeländringarna gäller från start när nya mätare ska införas.

Miljökonsekvenser

Digitaliseringen av Uppsalas VA-nät syftar bl.a. till att minska andelen odebiterat vatten samt tillskottsvatten, underlätta läcksökning och på sikt minska in- och utläckage för bräddningar. Högre kvalitet på data avses ge bättre förutsättningar för dimensionering samt för klimat- och översvämningstudier. Förbrukningsstatistik från de nya mätarna väntas vara till nytta för fastighetsägarna och även uppmuntra till vattenbesparande åtgärder. Digitaliseringsprojektet som sådant har alltså flera miljönyttor. En ändring av föreskriften är delvis nödvändig, respektive torde underlätta, ett genomförande av projektet och är därmed en förutsättning att uppnå projektets miljönyttor.

Bilagor

Bilaga 1 – Förslag till ny ABVA att antas och gälla från 1 januari 2025

Bilaga 2 – Redovisning av nu gällande och föreslagen lydelse av 6§

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Ida Hellrup
Tillförordnad VDJenny Sävenhed
Avdelningschef

Allmänna bestämmelser för användande av Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 9 december 2024 att gälla från och med 1 januari 2025.

Inledning

1. För fastighetsägares användning av den allmänna VA-anläggningen i Uppsala kommun gäller vad som föreskrivs i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) eller annan författning samt vad som nedan föreskrivs.

Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för fastighetsägaren gäller även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamenteriskt förordnande.

Har huvudmannen träffat avtal med annan än fastighetsägare om användning av anläggningen, gäller för denne jämlikt 5 § lagen om allmänna vattentjänster vad som i lagen och dessa allmänna bestämmelser föreskrivs om fastighetsägare.

Med fastighet kan enligt 4 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall även förstås byggnad eller annan anläggning, som ej tillhör ägaren till marken.

Fastighetsägare är skyldig att följa ändring i och tillägg till dessa allmänna bestämmelser.

2. Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är Uppsala Vatten och Avfall AB.

Inkoppling till den allmänna anläggningen

3. Fastighetsägare som vill ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen ska göra skriftlig anmälan till huvudmannen som sedan möjliggör inkoppling.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

4. Huvudmannen levererar vatten till fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna dricksvattenanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet.

Huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Vatten som levereras genom allmän VA-anläggning får utnyttjas för värmeutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

5. Huvudmannen har rätt att begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägare skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott lämnar huvudmannen på lämpligt sätt meddelande om detta.

Vattenmätare

6. Om vattenförbrukningen hos en fastighetsägare ska fastställas genom mätning tillhandahåller huvudmannen vattenmätare som förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för uppsättning av mätare och sammankoppling med VA-installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen. Huvudmannen bestämmer om en tidigare godkänd plats behöver ändras.

Huvudmannen har rätt att kostnadsfritt disponera vattenmätarens plats och har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla mätaren.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda mätaren mot frost, skadlig värmepåverkan och annan skada.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

7. Huvudmannen tar emot avloppsvatten från fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna avloppsanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet, om behovet av avledning inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållsspillvattens.

8. Vatten som utnyttjats för värmeutvinning får avledas till den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.

9. Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensen eller annan petroleumprodukt, fett, läkemedel eller frätande eller giftiga vätskor och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45° C får inte tillföras i förbindelsepunkten.

Oavsiktligt utsläpp av sådant slag som anges i första och andra styckena ska ofördröjligen anmälas till huvudmannen.

Fastighetsägare får inte tillföra avloppet spillvatten från köksavfallskvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.

10. Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.
11. Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägares möjlighet att använda avloppsanläggningen när huvudmannen finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.
12. Spillvatten får inte tillföras allmän ledning som är avsedd att uteslutande avleda dag- och dränvatten. (Med spillvatten likställs i denna punkt allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer ska avledas till spillvattenledning.)

Dag- och dränvatten får inte tillföras allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål, om inte huvudmannen av särskilda skäl skriftligen medgivit undantag.

Avleds dag- och dränvatten från fastighet till spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske, sedan särskild förbindelsepunkt för ändamålet upprättats och fastighetsägaren underrättats därom, eller om huvudmannen vidtagit åtgärder för avledande av dagvatten utan att förbindelsepunkt för dagvatten upprättats, när huvudmannen meddelat fastighetsägaren att sådana åtgärder har vidtagits. Huvudmannen bestämmer tidrymd inom vilken tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd med att avbryta tillförseln kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger.

Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte upprättats, kan huvudmannen ändå förbjuda dittills tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Förutsättningar för detta är dels att avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, dels att huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren hans kostnader för erforderlig omläggning. Dag- och dränvatten från fastighet, som nyinkopplas till den allmänna anläggningen, får inte tillföras annan ledning än den huvudmannen bestämmer.
13. Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej oväsentlig mån har annan sammansättning än spillvatten från bostäder (hushållspillvatten) vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer därvid villkoren för utsläpp av såväl spill- som dagvatten.
14. Fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter fastighet till annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaftenheten hos avloppsvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar och analyser som huvudmannen finner vara nödvändiga

för kontroll av avloppsvattnet.

Huvudmannen har rätt att fordra att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på avloppsvattnets beskaffenhet och företar kontroll av vattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen anger hur journalföring och provtagningar ska göras.

- 15.** Vid anslutning till allmänt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet eller annan aktuell pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilket slag av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren bekostar erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som äger rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fråkoppla enheten.

Reglering av mätare och mätarplats i ABVA. Nu gällande lydelse återges i den vänstra kolumnen. Föreslagen lydelse i den högra. Den föreslagna lydelsen är hämtad från Svenskt Vattens förslag till utformning av föreskrifter och införd utan ändring. Jämfört med tidigare lydelse har vissa omstuvningar och språkliga ändringar gjorts. Ändringar i sak har markerats med kursiv stil.

Ska vattenförbrukning hos fastighetsägare fastställas genom mätning tillhandahålls vattenmätare av huvudmannen och förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilket slag av mätare som ska användas.

Fastighetsägaren ska bekosta erforderliga anordningar för uppsättning av mätare och sammankoppling med installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Vattenmätarens mekaniska räkneverk utgör grund för debitering såvida inte huvudmannen beslutat annat.

Vattenmätare

Om vattenförbrukningen hos en fastighetsägare ska fastställas genom mätning tillhandahåller huvudmannen vattenmätare som förblir huvudmannens egendom.

Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas.

Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för uppsättning av mätare och sammankoppling med VA-installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen. *Huvudmannen bestämmer om en tidigare godkänd plats behöver ändras.*

Huvudmannen har rätt att kostnadsfritt disponera vattenmätarens plats och har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda mätaren mot frost, skadlig värmepåverkan och annan skada.

§ 72

Revidering av ABVA UVA-2023-02213

Beslut

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB beslutar

att föreslå kommunfullmäktige att anta kommunala föreskrifter enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Från 2025 införs digitala mätare för mätning av kommunalt dricksvatten i Uppsala kommun. Vad som gäller för vattenmätare och de mätarplatser där mätare är installerade regleras i lagen om allmänna vattentjänster och i den kommunala föreskrift som benämns ABVA. Nu gällande ABVA för Uppsala kommun föreskriver bland annat att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk. Detta kommer de digitala mätarna inte att ha. Denna del av föreskriften behöver därför upphävas. Därutöver finns skäl att göra vissa ytterligare uppdateringar i ABVA vad gäller vattenmätare och mätarplats.

Enligt 23§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), och 2§ i tillhörande förordning (2007:701) kan kommuner meddela föreskrifter om användningen av allmänna VA-anläggningar. Sådana föreskrifter brukar benämnas ABVA (Allmänna Bestämmelser för användande av VA). Många kommuner utgår från stödmaterial framtaget av branschorganisationen Svenskt Vatten. Antagande eller ändring av föreskrifter kräver beslut i kommunfullmäktige.

Uppsala kommuns nu gällande ABVA antogs av fullmäktige i december 2008 och utgår från ett textförslag framtaget av Svenskt Vatten år 2007. Vattenmätare och mätarplatsers utformning regleras i 6§. I Uppsalas ABVA har ett sista stycke lagts till och föreskriver mekaniska räkneverk som grund för debitering, såvida inte huvudmannen beslutat annat. Regleringen förekommer inte i Svenskt Vattens material och veterligen inte heller i någon annan kommuns föreskrifter.

Lag och förordning bemyndigar kommunen genom kommunfullmäktige att göra föreskrifter. Detta kan inte delegeras vidare. Det är tveksamt om bemyndigandet för huvudmannen i 6§ sista stycket att frångå föreskrifterna skulle hålla vid en rättslig prövning, särskilt när avsikten är att alla mätare i kommunen ska bytas till sådana som inte har mekaniska räkneverk. Därför bör en ändring av föreskriften ske och beslutas i fullmäktige.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse: Revidering av ABVA
- Bilaga 1 – Förslag till ny ABVA att antas och gälla från 1 januari 2025
- Bilaga 2 – Redovisning av nu gällande och föreslagen lydelse av 6§

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Uppsala Vatten och Avfall AB
Tjänsteskrivelse

Datum: 2024-09-19
Diarienummer: UVA-2023-02213

Handläggare:
Björn Gullefors

Revidering av ABVA

Förslag till beslut

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB föreslås besluta

Att föreslå kommunfullmäktige att anta kommunala föreskrifter enligt bilaga 1.

Ärendet

Från 2025 införs digitala mätare för mätning av kommunalt dricksvatten i Uppsala kommun. Vad som gäller för vattenmätare och de mätarplatser där mätare är installerade regleras i lagen om allmänna vattentjänster och i den kommunala föreskrift som benämns ABVA. Nu gällande ABVA för Uppsala kommun föreskriver bland annat att vattenmätare ska ha ett mekaniskt räkneverk. Detta kommer de digitala mätarna inte att ha. Denna del av föreskriften behöver därför upphävas. Därutöver finns skäl att göra vissa ytterligare uppdateringar i ABVA vad gäller vattenmätare och mätarplats.

Rättslig bakgrund

Enligt 23§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), och 2§ i tillhörande förordning (2007:701) kan kommuner meddela föreskrifter om användningen av allmänna VA-anläggningar. Sådana föreskrifter brukar benämnas ABVA (Allmänna Bestämmelser för användande av VA). Många kommuner utgår från stödmaterial framtaget av branschorganisationen Svenskt Vatten. Antagande eller ändring av föreskrifter kräver beslut i kommunfullmäktige.

Uppsala kommuns nu gällande ABVA antogs av fullmäktige i december 2008 och utgår från ett textförslag framtaget av Svenskt Vatten år 2007.

Vattenmätare och mätarplatsers utformning regleras i 6§. I Uppsalas ABVA har ett sista stycke lagts till och föreskriver mekaniska räkneverk som grund för debitering, såvida inte huvudmannen beslutat annat. Regleringen förekommer inte i Svenskt Vattens material och veterligen inte heller i någon annan kommuns föreskrifter.

Lag och förordning bemyndigar kommunen genom kommunfullmäktige att göra föreskrifter. Detta kan inte delegeras vidare. Det är tveksamt om bemyndigandet för huvudmannen i 6§ sista stycket att frångå föreskrifterna skulle hålla vid en rättslig prövning, särskilt när avsikten är att alla mätare i

Uppsala Vatten och Avfall AB
Tjänsteskrivelse

Datum: 2024-09-19
Diarienummer: UVA-2023-02213

Handläggare:
Björn Gullefors

kommunen ska bytas till sådana som inte har mekaniska räkneverk. Därför bör en ändring av föreskriften ske och beslutas i fullmäktige.

Svenskt Vattens utredningar

Svenskt Vatten har i november 2023 arbetat fram ett vägledande material för rättsläget gällande vattenmätare (P125), och har därefter tagit fram ett uppdaterat material för utformning av ABVA (P94, juni 2024). I det nya stödmaterialet för ABVA klargörs att kommuner får föreskriva att huvudmannen som villkor för att använda VA-anläggningen har rätt att kräva att placeringen av huvudmannens mätare ska vara godkänd av denne. Med stöd av 20 § LAV kan huvudmannen exempelvis kräva att en vattenmätare skyddas mot frost eller skadlig värmepåverkan med mera, att den förläggs på en plats som tillåter en god mätarfunktion och att mätarplatsen är lämplig från arbetarskyddssynpunkt med mera. Mätarplatsen ska fylla rimliga krav i fråga om utrymme och åtkomlighet. Huvudmannen kan exempelvis kräva att, om fastighetens del av servisledningen är lång, mätaren ska placeras i mätarkammare omedelbart innanför tomtgränsen så att omätt vatten inte rinner ut vid läckage på fastighetens del av servisledningen. Huvudmannen bestämmer också om en tidigare godkänd mätarplats behöver ändras. I det nya förslaget har också rubriken "Vattenmätare" tillförts.

Uppsala Vattens värdering

De frågor som återges ovan från Svenskt Vattens utredningar är alla sådana som är sannolika att aktualiseras vid kommande byten till fjärravlästa mätare. Därför bör justeringen av 6§ ABVA inte stanna vid att upphäva det sista stycket om mekaniska räkneverk som är oförenligt med projektet, utan bör också införa övriga uppdateringar i vattenmätarbestämmelsen.

För att underlätta jämförelse redovisas nu gällande och föreslagen lydelse sida vid sida i bilaga 2.

I Svenskt Vattens stödmaterial för utformning av kommunal ABVA finns även förslag på uppdateringar för andra delar av föreskriften. Det är 16 år sedan regelverket beslutades och det kan vara logiskt med en mer allmän översyn. Övriga förslag på regleringar bör dock utredas närmare innan de införs.

Uppsala Vatten och Avfall AB
Tjänsteskrivelse

Datum: 2024-09-19
Diarienummer: UVA-2023-02213

Handläggare:
Björn Gullefors

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet avser normgivning och har som sådant inga ekonomiska konsekvenser. Att inte upphäva regleringen om mekaniska räkneverk i vattenmätare skulle dock innebära en risk för fördyring av digitaliseringsprojektet.

Juridiska konsekvenser

Föreslagen ändring i ABVA syftar till att undanröja juridiska risker för projektet att digitalisera Uppsalas VA-nät. Genom att göra bestämmelsen om vattenmätare och mätarplatser konform med Svenskt Vattens normalförslag ökar regleringens förutsebarhet och robusthet. Ikraftträdandet bör sättas till 1 januari 2025 så att regeländringarna gäller från start när nya mätare ska införas.

Miljökonsekvenser

Digitaliseringen av Uppsalas VA-nät syftar bl.a. till att minska andelen odebiterat vatten samt tillskottsvatten, underlätta läcksökning och på sikt minska in- och utläckage för bräddningar. Högre kvalitet på data avses ge bättre förutsättningar för dimensionering samt för klimat- och översvänningsutredningar. Förbrukningsstatistik från de nya mätarna väntas vara till nytta för fastighetsägarna och även uppmuntra till vattenbesparande åtgärder. Digitaliseringsprojektet som sådant har alltså flera miljönyttor. En ändring av föreskriften är delvis nödvändig, respektive torde underlätta, ett genomförande av projektet och är därmed en förutsättning att uppnå projektets miljönyttor.

Bilagor

Bilaga 1 – Förslag till ny ABVA att antas och gälla från 1 januari 2025
Bilaga 2 – Redovisning av nu gällande och föreslagen lydelse av 6§

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Ida Hellrup
Tillförordnad VD

Jenny Sävenhed
Avdelningschef